

**Rekabet Kurumu Başkanlığından,**

**REKABET KURULU KARARI**

**Dosya Sayısı** : 2010-1-211 (Muafiyet)  
**Karar Sayısı** : 10-60/1265-477  
**Karar Tarihi** : 23.09.2010

**A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

**Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI  
**Üyeler** : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN,  
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,  
Reşit GÜRPINAR

**B. RAPORTÖRLER:** Harun ULU, Harun GÜNDÜZ, Burak SAĞLAM

**C. BİLDİRİMDE  
BULUNAN**

: Petrol Ofisi A.Ş.  
Temsilcisi: Dr. Aydın ÖZTUNALI  
Turan Güneş Bulvarı 63/1 Yıldız/Ankara

**D. TARAFLAR**

: - Petrol Ofisi A.Ş.  
Eski Büyükdere Cad. No:37 34398 Maslak-Şişli/İstanbul  
- Ürkmez Petrol Tarım Ürün. Nak. Tur.San. Tic. Ltd. Şti.  
Banarlı Kasabası Tekirdağ

**E. DOSYA KONUSU:** Petrol Ofisi A.Ş. (POAŞ) ile Ürkmez Petrol Tarım Ürün. Nak. Tur. San. Tic. Ltd. Şti. (Ürkmez Petrol) arasındaki dikey ilişkiye, ilgili sözleşmelerin yenilenme tarihinden itibaren 5 yıl süre ile bireysel muafiyet verilmesi talebi.

**F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 01.03.2010 tarih ve 1838 sayı ile giren bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 16.09.2010 tarih ve 2010-1-211/MM-10-264.HU sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu, 20.09.2010 tarih ve REK.0.05.00.00-130/377 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-60 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

**G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; POAŞ ile ilgili bayi arasında imzalanan akaryakıt bayilik sözleşmesi, protokol ve intifa hakkına ilişkin resmi senetten oluşan dikey anlaşmada, 20.05.2009 tarihli bayilik sözleşmesi, 06.08.2009 tarihli protokol ve 10.09.2009 tarihli intifa hakkı tesisi ile tarafların iradelerinin yenilendiği ve dikey ilişkinin 20.05.2009 tarihli intifa tesisinden itibaren 5 yıl süreyle grup muafiyeti kapsamında olduğu görüşü ifade edilmiştir.

**H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME**

**H.1. Bildirimin Konusu**

Söz konusu başvuruda, POAŞ ile Ürkmez Petrol arasındaki dikey ilişkiye, taraflar arasındaki sözleşmelerin yenilenme tarihinden itibaren 5 yıl süre ile bireysel muafiyet verilmesi talep edilmektedir. Ayrıca bildirim formunda, POAŞ'ın bildirilen anlaşmaya benzer konumunda olan 70 dikey anlaşması daha bulunduğu ifade edilmektedir.

**H.2. İlgili Pazar**

Taraflar arasındaki "Bayilik Sözleşmesi"nin kapsamı göz önüne alındığında, bildirim konu işlem çerçevesinde ilgili ürün pazarı, "oto lpg dışında kalan otomotiv yakıtları" "oto-LPG" ve "madeni yağ" pazarları olarak belirlenmiştir.

Diğer taraftan, gerek beyaz akaryakıt ürünleri, gerekse oto-LPG ve madeni yağ dağıtım faaliyetlerinin yurt çapında gerçekleştirilmesi ve ilgili hizmetler bakımından rekabet şartlarının farklılaşmasına neden olacak bir unsur bulunmaması nedeniyle ilgili coğrafi pazar, "Türkiye" olarak kabul edilmiştir.

### H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

#### H.3.1. Bildirim Kapsamındaki Anlaşmaların Konusu ve Niteliği

Bildirime konu olan taşınmaz Tekirdağ İli Merkez İlçesinde olup, mülkiyeti Ürkmez Petrol'a aittir. POAŞ ve Ürkmez Petrol arasındaki bayilik ilişkisi uzun yıllara dayanmakta olup taraflar arasında 20.05.2009 tarihinde istasyonlu bayilik anlaşması imzalanmıştır. Öte yandan, ilgili istasyonun bulunduğu taşınmazda POAŞ lehine 5 yıl süreli intifa hakkı tesis edilmesi ve bayilik hakkı tanınması 06.08.2009 tarihinde taraflar arasında yapılan bir Protokol ile kararlaştırılmıştır. Söz konusu protokol kapsamında Ürkmez Petrol tarafından ilgili taşınmazda POAŞ lehine 10.09.2009 tarihinde 5 yıllık intifa hakkı tescil edilmiştir.

#### H.3.2. Bildirime Konu Dikey Anlaşmaların 2002/2 sayılı Tebliğ Bakımından Değerlendirilmesi

2002/2 sayılı Tebliğ'in sağladığı grup muafiyetinden yararlanabilmek için öncelikle sağlayıcının veya tek alıcıya sağlama yükümlülüğü içeren anlaşmalarda alıcının pazar payının %40 eşliğini aşmaması gerekmektedir. Rekabet Kurulu'nun ilgili ürün pazarında aldığı benzer kararlarda ve EPDK tarafından yayınlanan 2009 yılı Petrol Piyasası Sektör Raporu'nda da sabit olduğu üzere, oto-LPG dışında kalan otomotiv yakıtları pazarında tek başına %40 pazar payı eşliğini aşan herhangi bir teşebbüs bulunmamaktadır. Ancak ilgili sözleşmelerin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde yer alan ve "Anlaşmaları Grup Muafiyeti Kapsamı Dışına Çıkaran Sınırlamalar" ve 5. madde ile getirilen "Rekabet Etmeme Yükümlülüğü" açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede bildirim konusu sözleşmeler Tebliğ'in 4. maddesinde yer alan sınırlamalara aykırılık teşkil etmemekle birlikte, yukarıda da belirtildiği üzere, bu sözleşmelerin 5. maddede yer alan "rekabet etmeme yükümlülüğünün" süresi bakımından ayrıca incelenmesi gerekmektedir.

2002/2 sayılı Tebliğ'in 3. maddesinde rekabet etmeme yükümlülüğü, "*alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetlerle rekabet eden mal veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını ya da yeniden satmasını engelleyen doğrudan veya dolaylı her türlü yükümlülük*" olarak ifade edilmiştir. 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun 8. maddesi uyarınca akaryakıt bayilerinin kendi dağıtım şirketleri dışındaki dağıtım şirketlerinden ürün tedariki yasaklanmış olduğundan, akaryakıt bayilik sözleşmeleri, özünde, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 3. maddesi çerçevesinde rekabet etmeme yükümlülüğü içeren, diğer bir deyişle münhasır nitelikte sözleşmelerdir.

5015 sayılı Kanun'un 8. maddesinde bayilik sözleşmelerinin süresine ilişkin bir kayıt bulunmamakta olup, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5(a) maddesinde yer alan, "*alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğü içeren dikey anlaşmaların Tebliğ ile tanınan muafiyetten yararlanamayacağı*" hükmü, Yargı ve Kurul kararları gereğince akaryakıt sektörü bakımından da uygulanmaktadır.

Bildirim konusu bayilik sözleşmesi 20.05.2009 tarihinde 5 yıl süre ile geçerli olmak ve bu sürenin sonunda taraflar arasında mutakabat sağlanırsa 5 yıl daha uzatılabilecek şekilde düzenlenmiştir. Bildirim konusu dikey ilişki 18.09.2005 tarihinden önceye dayanmakta olup, intifa hakkı ve bayilik sözleşmesi 18.09.2005 tarihinden sonra tesis edilmiştir. Bu çerçevede, dikey ilişkinin 18.09.2005 tarihinden önce başladığı ve fakat intifa hakkının ve bayilik sözleşmesinin bu tarihten sonra yenilendiği durumlarda, dikey

## 10-60/1265-477

ilişkinin 18.09.2010 tarihine kadar mı geçerli olacağı, yoksa intifa hakkının tesisinden itibaren 5 yıl süre ile mi geçerli olacağı konusu önem kazanmaktadır.

100 Kurul içtihatlarına göre, 18.09.2005 yılından önce yapılan ve kesintiye uğramaksızın süre gelen dikey ilişkiler kural olarak 18.9.2010 tarihine kadar geçerlidir. Bununla birlikte, kesintiye uğramaksızın uzun süreden beri devam eden ilişkilerde tarafların, özellikle bayinin özgür karar almasının kısıtlanmadığı durumlarda, imzalanan yeni sözleşmelerle dikey ilişkinin de yenilenmesi yeni bir irade beyanı olarak kabul edilebilir ve bu şekilde duruma göre taraflar arasında yeni bir dikey anlaşmanın yapıldığından bahisle bu durum, grup muafiyeti kapsamındaki sürelerin hesaplanmasında göz önüne alınabilmelidir. Bayinin iradesinin kısıtlanıp kısıtlanmadığı konusundaki değerlendirmelerde ise bayilik sözleşmesi, intifa hakkı ve diğer bağlayıcı işlemlerin yapılış tarihlerinin dikkate alınması gerekmektedir.

110 Dosyadaki bilgilere göre, POAŞ ve Ürkmez Petrol arasındaki bayilik ilişkisi uzun yıllara dayanmakta olup taraflar arasında 20.05.2009 tarihinde yeni bir istasyonlu bayilik anlaşması imzalanmıştır. Öte yandan, ilgili istasyonun bulunduğu taşınmazda POAŞ lehine 5 yıl süreli intifa hakkı tesis edilmesi ve bayilik hakkı tanınması 06.08.2009 tarihinde taraflar arasında yapılan bir Protokol ile kararlaştırılmıştır. Söz konusu protokol kapsamında Ürkmez Petrol tarafından ilgili taşınmazda POAŞ lehine 10.09.2009 tarihinde 5 yıllık intifa hakkı tescil edilmiştir. Bu çerçevede, intifa hakkı, protokol ve bayilik sözleşmeleri ile bunlar arasındaki sürelerin; tarafların, dikey ilişkinin devamı konusundaki niyetlerini ortaya koyduğu ve bildirim konusu dikey ilişkinin 20.05.2009 tarihli bayilik sözleşmesinden itibaren 5 yıl süreyle grup muafiyeti kapsamında olduğu kanaatine varılmıştır.

## I. SONUÇ

120 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; Petrol Ofisi A.Ş. ile Ürkmez Petrol Tarım Ürün. Nak. Tur. San. Tic. Ltd. Şti. arasında imzalanan akaryakıt bayilik sözleşmesi, protokol ve intifa hakkına ilişkin resmi senetten oluşan dikey anlaşmada, 20.05.2009 tarihli bayilik sözleşmesi, 06.08.2009 tarihli protokol ve 10.09.2009 tarihli intifa hakkı tesisi ile tarafların iradelerinin yenilendiğine ve dikey ilişkinin 20.05.2009 tarihli intifa hakkı tesisinden itibaren 5 yıl süreyle grup muafiyeti kapsamında olduğuna OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.